

Opvangcrisis: onmenselijk en onhoudbaar

Kort geding nader toegelicht

Iedereen die zijn of haar land ontvlucht en in Nederland asiel aanvraagt heeft recht op opvang. Normaal gesproken worden asielzoekers opgevangen in reguliere AZC's, maar sinds september 2021 is er onvoldoende capaciteit. Dit terwijl het aantal mensen dat in Nederland asiel aanvraagt op dit moment niet substantieel hoger is dan andere jaren. Sindsdien zijn er door het hele land al meer dan 100 **noodopvanglocaties** geopend.

Een noodopvanglocatie is een tijdelijke opvanglocatie in een sport- of evenementenhal, boot, tent of oud kantoorgebouw. Dit zijn per definitie geen locaties die zijn bedoeld om mensen voor lange duur in op te vangen. Toch verblijven veel mensen al maandenlang in (crisis) noodopvanglocaties. Zoals hieronder wordt toegelicht zijn de omstandigheden in deze locaties inhumaan en juridisch ontoelaatbaar. Momenteel zijn er **9400** asielzoekers en statushouders geplaatst in een noodopvanglocatie.¹ Dat is bijna 22% van het totaal aantal mensen dat door het COA wordt opgevangen.

De kwaliteit van de noodopvang is ondermaats en inhumaan

VluchtelingenWerk constateert dat de omstandigheden in deze noodopvanglocaties ondermaats en inhumaan zijn.² In veel noodopvanglocaties zijn de slaapgedeeltes slechts van elkaar gescheiden door een gordijn, schot of kast, en ontbreekt er een plafond. Dit heeft structureel lawaai en de onmogelijkheid om zich af te sluiten van anderen tot gevolg.³ Ook is er vaak geen daglicht of frisse lucht. Kortom, het ontbreekt in de noodopvanglocaties aan privacy, rust en veiligheid. Daarnaast zijn de basisbehoeften voedsel, zorg en onderwijs niet altijd (voldoende) beschikbaar. Voor duizenden asielzoekers geldt momenteel dus een groot kwaliteitsprobleem in de noodopvang.

► *In de **Zeelandhallen in Goes** worden sinds september vorig jaar 320 mannen opgevangen. Er zijn gangen met stapelbedden: een soort hangmat waar een matras in ligt. Voor ieders bed is er een gordijntje. Enkel aan de zijkanten van de hal kunnen deuren open voor frisse lucht of daglicht. Het wordt hierdoor ook erg snel warm. Daarentegen was het in de winter juist heel moeilijk om de hal op te warmen. De hal is enorm gehorig en er is met name 's nachts veel geluidsoverlast. Alles staat in dezelfde ruimte zonder wandjes of schotten: de stapelbedden, douches, wasbakken en wc's. Er zijn slechts 13 wc's en 16 douches voor 320 bewoners. Er zijn geen kookvoorzieningen. De bewoners krijgen één keer per dag een magnetronmaaltijd en voor ontbijt en lunch is na een aantal maanden 'zelf smeren' ingevoerd.*

Ook het COA beaamt dat de opvangomstandigheden in Goes menonwaardig zijn: "Ook al is de sfeer in de hal goed, met deze opvang gaan we echt over een grens. Dit is niet de opvang en de begeleiding die het COA wil bieden. Het is niet goed dat mensen zo lang in een hangmat liggen. De eerste groep bewoners verhuisde na een halfjaar naar locatie Vlissingen, met kamers voor vier tot zes personen, maar ook dat is een noodopvang."⁴

► *Op het afgelegen **defensieterrein in Zeist** staan sinds eind april grote tenten waar 200 bewoners verblijven. De bewoners slapen met 6 personen in*

¹ Dit blijkt uit het overzicht 'Gerealiseerde opvangplaatsen sinds 24 augustus 2020', beschikbaar op de website van het COA.

² VluchtelingenWerk Nederland, 'Tweede Quickscan noodopvang: de rek is eruit bij duizenden bewoners', 9 maart 2022.

³ Zie ook Vreemdelingenvisie, 'Noodopvang: 'Bewoners hebben totaal geen privacy'', 30 juni 2022.

⁴ Idem.

met schotten afgezette ruimtes op stapelbedden. De ingang van deze 'slaapruides' is enkel af te sluiten met een gordijn. Mannen slapen in een aparte tent, maar moeten door de gezinstent naar buiten. Er is geen privacy, daglicht of frisse lucht en het is in de tent afhankelijk van de weersomstandigheden erg warm of koud. De sanitaire voorzieningen zien er oud en vies uit, zijn vaak verstopt en veroorzaken wateroverlast. Bewoners kunnen niet koken en hebben geen koelkast ter beschikking. Ontbijt, lunch en diner worden verzorgd door een cateraar die inmiddels beter afgestemd is op de culturele eetgewoontes van de bewoners. Voor de kinderen is niets geregeld, zij spelen voor de tenten buiten op straatstenen en kunnen niet naar school.

► Naast het **AZC in Almere** zijn in oktober vorig jaar tijdelijke tenten neergezet om 400 bewoners op te vangen. Dit was in navolging van de noodopvang die in de vluchtelingencrisis van 2015/2016 op dezelfde plek stond. Het ging toen om permanente gebouwen met goede voorzieningen. Ten tijde van de terugschaling in 2017 zijn deze gebouwen afgebroken, waarbij ook waterleidingen en kabels zijn doorgeknipt. Dit maakt dat er in de huidige noodopvang allerlei complicaties zijn bij de stroom- en watervoorzieningen. Zeker omdat met dit gedeelte van het terrein nooit iets anders is gedaan, is de afbraak van de gebouwen uit 2016 enorm zonde. Inmiddels zijn de tenten vervangen door semipermanente paviljoens met kamers die ramen hebben. De kamers moeten wel vaak gedeeld worden en mogen van het COA niet op slot (ook niet als er één familie verblijft). De bewoners krijgen al vanaf het begin iedere avond magentronmaaltijden verstrekt. Dit staat uiteraard in schril contrast met de bewoners van het AZC – dat zich op hetzelfde terrein bevindt –, die gewoon kunnen koken. Ook zijn de maaltijden voor veel bewoners te klein en worden impopulaire maaltijden de volgende dag opnieuw verstrekt.

Acuut tekort aan opvangplekken

Ondanks het grote aantal opvangplekken in de noodopvanglocaties is er – mede door de tijdelijke beschikbaarheid van deze locaties – nog steeds een acuut tekort aan opvangplekken. Net aangekomen asielzoekers die zich in Ter Apel melden hebben vanaf mei op een stoel, op de grond of zelfs buiten in het gras moeten slapen, voor één of meerdere dagen.⁵

In juli liep het aantal asielzoekers dat in de buitenlucht sliep op tot wel 300.⁶ Hoewel getracht wordt om deze asielzoekers onder te brengen in crisisnoodopvanglocaties is dit logistiek niet altijd mogelijk gebleken en voelen veel asielzoekers zich gedwongen om in Ter Apel te blijven in verband met hun registratie. Zo is het, in de bewoording van de staatssecretaris zelf, 'elke dag onzeker in hoeverre opvang verzekerd kan zijn'.⁷ Voor deze asielzoekers geldt dus dat zij vanwege het capaciteitsgebrek (tijdelijk) in het geheel geen gebruik hebben kunnen maken van een opvangvoorziening.

Vanuit Ter Apel worden – deels ongeregistreerde – asielzoekers naar crisisnoodopvanglocaties van gemeenten gebracht. Deze locaties zijn qua voorzieningen nog beperkter dan noodopvanglocaties. Zo is de Gezondheidszorg Asielzoekers (GZA) niet fysiek aanwezig, waardoor niet meer dan spoedhulp geboden kan worden. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) signaleerde dat de medische zorg aan asielzoekers in crisisnoodopvanglocaties ernstig lijdt onder de huidige crisissomstandigheden.⁸

⁵ NOS, 'Noodkreet na noodkreet, maar in Ter Apel verandert er (bijna) niets', 12 mei 2022.

⁶ NOS, '300 asielzoekers in Ter Apel sliepen vannacht buiten, hoogste aantal tot nu toe', 17 juli 2022.

⁷ Brief Staatssecretaris Van der Burg en Minister De Jonge aan de Tweede Kamer, 25 mei 2022.

⁸ Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, 'Medische zorg in crisisnoodopvang asielzoekers onder enorme druk', 3 augustus 2022

► Medewerkers van VluchtelingenWerk zijn aanwezig in **Ter Apel** om te helpen waar ze kunnen en voor het bieden van een luisterend oor. Asielzoekers, waaronder gezinnen met jonge kinderen en zwangere vrouwen, slapen soms al dagen buiten, onbeschermd tegen de weersomstandigheden, omringt door afval en voedselresten. In de sporthal waar een aantal mensen binnen kunnen slapen zijn douches die door niemand gebruikt kunnen worden omdat ze niet zijn afgeschermd. Buiten zijn 8 dixi's die zo vies zijn dat asielzoekers proberen zo min mogelijk te drinken om er niet naartoe te hoeven. Tot laat in de nacht vertrekken er nog bussen om mensen naar crisisnoodopvanglocaties te brengen. Het risico van opstappen in de bus kan zijn dat je voor lange tijd ongeregistreerd in een crisisnoodopvanglocatie verblijft.

► Eén van die crisisnoodopvanglocaties (CNO's) bevindt zich in een sporthal op het stationsplein van Haarlem. De sporthal stond eerst vol met veldbedden, maar deze zijn inmiddels vervangen door 30 kampeertenten met daarin stevigere bedden. In de hal komt enkel frisse lucht en daglicht als de nooddeur wordt geopend. Die opent echter midden op het busstation, waardoor de weinige rust die men al had volledig verdwijnt. Ook met de deur dicht is er veel geluidsoverlast van het busstation en kan men zich niet afsluiten van de geluiden van anderen, zoals kinderen. Verder zijn er slechts twee afsluitbare douches voor de 70 tot 80 bewoners. De kinderen kunnen alleen spelen in de hal waar iedereen verblijft en kunnen niet naar school. Het verblijf in deze primitieve locatie is voor hen extra schrijnend.

► Andere asielzoekers worden vanuit Ter Apel overgebracht naar de CNO in de voormalige brandweerkazerne in **Almere**, waar ook statushouders en nareizigers verblijven. In de voormalige garage bevindt zich tussen de enorme buizen die als uitlaatgasafzuiging van de brandweerwagens dienden, een geïmproviseerde kantine. Hier ontvangen de 225 bewoners drie keer per dag eten van de catering (veel aardappels). Families verblijven veelal op eigen kamers, maar alleenstaanden delen hun kamer met 8 tot 10 mensen. Bewoners kunnen hun waardevolle spullen niet veilig opbergen, omdat ze geen afsluitbare kast krijgen.

Acuut tekort aan structurele reguliere opvangplekken

De noodopvanglocaties zijn een tijdelijke oplossing voor het tekort aan structurele opvangplekken. Het realiseren van langdurige, goede opvangplekken is noodzakelijk om uit deze opvangcrisis te komen.

Oorzaken van de capaciteits- en kwaliteitsproblemen in de opvang

In tegenstelling tot de situatie in 2015, is de huidige opvangcrisis niet te wijten aan de een enorme stijging in asielaanvragen, maar aan de **nalatigheid en inadequaate handelen** van de Nederlandse Staat, zoals hieronder uiteengezet wordt. Ook de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ) en de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) zijn in een recent rapport tot de conclusie gekomen dat de huidige opvangcrisis door het Rijk zelf is gecreëerd en ook in stand wordt gehouden.⁹

Onterecht afgeschaald en inflexibel opvangsysteem

In 2016 stagneerde de groei van het aantal nieuwe asielzoekers en sloot de laatste noodopvang die ten tijde van de opvangcrisis in 2015 was gebruikt. Het Ministerie besloot dat er weer afgeschaald en bezuinigd kon worden op de reguliere opvangplekken. Zodra een aantal bedden leeg stonden, werden asielzoekers overgeplaatst naar andere AZC's, zodat locaties gesloten konden worden. Dit werd gedaan om kosten te besparen. Het vele op- en afschalen heeft volgens een vastgoedregisseur van het COA de verhoudingen tussen het COA en gemeenten verstoord.¹⁰ Dit is een van de oorzaken voor de bestuurlijke impasse tussen de Staat en de gemeenten.

Het huidige opvangsysteem is onvoldoende flexibel om mee te bewegen met onvoorziene – én voorziene – stijgingen van het aantal gemeenten.

⁹ ACVZ en ROB, 'De asielopvang uit de crisis', 14 juni 2022.

¹⁰ NRC, 'Deze crisis zag het COA al jaren aankomen', 29 juli 2022.

Het huidige opvangsysteem is onvoldoende flexibel om mee te bewegen met onvoorziene – én voorziene – stijgingen van het aantal asielaanvragen. Dit komt onder andere doordat de financiering van het COA gebaseerd wordt op prognoses die onderhevig zijn aan politiek wensdenken en achteraf vaak onjuist zijn gebleken.¹¹ Het COA ontvangt daardoor structureel te weinig financiering. Naar aanleiding van signalen van onder andere de ACVZ heeft de staatssecretaris al in 2016 aangegeven aan de flexibilisering van de asielopvang en -keten te gaan werken. Dit om te voorkomen dat er in de toekomst weer noodopvanglocaties geopend zouden moeten worden. Bij flexibilisering kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het vasthouden van extra opvangplekken, die kunnen dienen als buffer. Van deze flexibilisering is echter zeer weinig terecht gekomen.

Vanwege het ontbreken van een buffer van extra opvangplekken kwam het COA al in 2019 in de knel en gaf het aan dat er spoedig minstens 5000 extra opvangplekken nodig waren om te voorkomen dat er – net als in 2015 – noodopvanglocaties geopend zouden moeten worden.¹² In 2020 zijn er (haast) geen extra plekken gerealiseerd. Het aantal mensen dat asiel aanvraag of nareisde bleef in 2020 onverwachts laag (vanwege de coronapandemie), waardoor het scenario dat het COA al in 2019 schetste pas eind 2021 werkelijkheid werd. Desondanks zijn er tot op heden amper nieuwe langdurige opvangplekken gerealiseerd.

Een aantal gemeenten weigert structureel om asielzoekers op te vangen, terwijl er wel geschikte locaties bleken te zijn toen er opvangplekken voor Oekraïners gezocht werden.¹³ De vrijblijvendheid op basis waarvan de Staat aan gemeenten verzoekt om asielzoekers op te vangen is een andere belangrijke oorzaak van de bestuurlijke impasse tussen de Staat en gemeenten.

Signalen genegeerd en oplossingen onbenut gelaten

Hierboven is al aangegeven dat het in Nederland ontbreekt aan een flexibel opvangsysteem en voldoende financiering van het COA. Deze noodzakelijke verbeteringen van het opvangsysteem zijn ook na vele signalen vanuit onder andere VluchtelingenWerk niet ingezet en blijven tot op heden onbenut. Daarnaast blijkt uit de recente praktijk dat er een aantal mogelijkheden zijn die op korte termijn voor opvangplekken hadden kunnen zorgen. Zo komt het kabinet nu pas met de start van een traag wetgevingsproces en andere middelen om gemeenten ertoe te bewegen opvangplekken beschikbaar te stellen.

Uit de situatie van de Oekraïners is bovendien gebleken dat het mogelijk is om binnen zeer korte tijd voldoende opvangplekken te regelen door bijvoorbeeld het staatsnoodrecht toe te passen. Voor de Oekraïense asielzoekers zijn er immers binnen een paar weken 50.000 opvangplekken gerealiseerd. De Inspectie van Justitie en Veiligheid heeft vraagtekens gezet bij de inzet van het staatsnoodrecht enkel voor de Oekraïners (en niet voor andere bevolkingsgroepen), omdat er mogelijk sprake is van discriminatie.¹⁴

Achterstanden bij de IND

Door bezuinigingen en uitvoeringsproblemen bij de IND liep de wachttijd voor de start van de behandeling van de asielprocedure vanaf 2018 op tot soms wel ruim twee jaar.¹⁵ Normaal gesproken is dit een kwestie van weken. Ook nu nog wachten veel van de asielzoekers in de AZC's al maanden op de start van hun asielprocedure of de beslissing over hun asielverzoek. Hierdoor verblijven asielzoekers veel langer in de opvang dan oorspronkelijk bedoeld is.

¹¹ Het Regioplan (i.o.v. WODC), 'Governance Meerjaren Productie Prognose migratieketen', 17 december 2020 en Trouw, 'En weer schat het Ministerie het aantal asielzoekers te laag in: 'locaties te krap, te laat en te kort' beschikbaar', 26 april 2022.

¹² COA: 5.000 nieuwe opvangplekken nodig in 2020, 8 november 2019.

¹³ NOS, 'Delft, Westland en Roosendaal vangen al jaren geen asielzoekers op', 21 april 2022.

¹⁴ Inspectie JenV, 'Kinderen in de asielopvang', 16 juni 2022, p. 7.

¹⁵ VluchtelingenWerk, 'Wachttijden voorafgaand aan asielprocedure | Een tijdlijn', 30 januari 2020.

Statushouders worden niet op tijd gehuisvest

Dankzij een inhaalslag bij de IND kregen in korte tijd duizenden wachtende vluchtelingen een verblijfsvergunning in een korte periode. Op dit moment heeft ongeveer 35% van de mensen die in een opvanglocatie verblijven een vergunning. Na verlening van de vergunning wordt een statushouder gekoppeld aan een gemeente, die vervolgens een woning moet zoeken. Ten opzichte van 2020 verdubbelde in 2021 het aantal woningen waar gemeenten naar moesten zoeken. Dit is vanwege de woningnood een enorme opgave voor gemeenten. Ook in dit proces is de Staat nalatig geweest. Zo heeft de Staat het aantal te huisvesten statushouders voor 2021 volgens de VNG (Vereniging voor Nederlandse Gemeenten) te laag ingeschat.¹⁶ Bovendien was met de verdubbeling van het aantal te huisvesten statushouders de vertraagde uitstroom te voorzien. Hier had voor wat betreft de opvangplekken meer op geanticipeerd moeten worden. Daarnaast is op 1 juli 2017 de urgentie (voorrang) voor statushouders uit de Huisvestingswet geschrapt, waardoor in sommige gemeenten geen urgentie meer wordt verleend aan statushouders. Behalve dat ze daardoor onverhoopt schaarse opvangplekken bezet houden, kunnen de statushouders ook niet starten met inburgeren.

Waaruit bestaan de verplichtingen van de Nederlandse staat?

Recht op opvang

Op basis van de Opvangrichtlijn van de Europese Unie heeft iedere asielzoeker recht op opvang. Het land waar de asielzoeker een asielaanvraag indient is verantwoordelijk om een opvangplek te realiseren. Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft bepaald dat een asielzoeker nooit uitgesloten mag worden van de opvangvoorzieningen.¹⁷

In Nederland is de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het recht op opvang wettelijk bij het COA belegd.

Kwaliteitseisen

De Opvangrichtlijn voorziet in minimumnormen ten aanzien van de opvang van asielzoekers door de lidstaten van de Europese Unie. Volgens de richtlijn moet een adequate levensstandaard geboden worden die hen bestaansmiddelen garandeert en hun fysieke en geestelijke gezondheid beschermt.¹⁸

Het Europees Agentschap van de Europese Unie (EUAA, voorheen EASO) heeft een richtsnoer opgesteld voor de invulling van de menswaardige opvangstandaard. Ten aanzien van de huisvesting stelt dit richtsnoer onder andere de volgende minimumnormen:

- ▶ Slaapkamers in voorzieningen voor collectieve huisvesting bieden voldoende ruimte, te weten minimaal 4 m² slaapruiimte per persoon.
- ▶ In voorzieningen voor collectieve huisvesting worden maatregelen genomen ter bescherming van de privacy, per slaapkamer worden maximaal zes alleenstaanden ondergebracht. Wanneer een maximum van zes personen per slaapkamer in de praktijk niet haalbaar is, moet de privacy op een andere manier gewaarborgd worden. Het wordt als goede praktijk beschouwd om uit privacyoverwegingen een gang van ten minste 90 centimeter tussen de bedden te creëren.
- ▶ Per 10 bewoners is er dag en nacht minstens één wc beschikbaar.
- ▶ Per 12 bewoners is er minstens één douche beschikbaar, die visueel van elkaar zijn gescheiden.

¹⁶ VNG, Handreiking 'Overzicht gemeentelijke opgave van asiel tot en met integratie 2022', 2 augustus 2022..

¹⁷ HvJEU, C-233/18 (Haqbin), 12 november 2019.

¹⁸ Artikel 17 lid 2 Opvangrichtlijn: 'een levensstandaard bieden die hun bestaansmiddelen garandeert en hun fysieke en geestelijke gezondheid beschermt', in de Engelse versie: 'an adequate standard of living (...), which guarantees their subsistence and protects their physical and mental health'

Tot slot is de Nederlandse Staat op basis van de verschillende mensenrechtenverdragen verplicht asielzoekers een menselijke behandeling te garanderen en gelijk te behandelen. Er kan niet worden afgeweken van de verplichting uit de Opvangrichtlijn om adequate levensstandaard te bieden. De opvangcrisis is door nalatigheid en handelen van de Staat ontstaan en in stand gehouden voor meer dan 10 maanden. De Staat kan zich daarom niet beroepen op de mogelijkheid om in uitzonderlijke omstandigheden af te wijken van de verplichtingen over verstrekking van huisvesting.

Toepassing

Het is evident dat in de huidige situatie niet wordt voldaan aan de minimumnormen van de Opvangrichtlijn: asielzoekers verblijven inmiddels voor bijna tien maanden in noodopvanglocaties waar geen enkele privacy is, het klimaat niet gereguleerd kan worden, daglicht en frisse lucht ontbreken, niet gekookt kan worden en catering of magnetronmaaltijden verstrekt worden, te weinig (schoon) sanitair is en voor de kinderen amper tot geen speciale voorzieningen (speelruimtes) zijn en onderwijs niet of met vertraging wordt geboden. Deze conclusie wordt onder meer onderschreven door het College van de Rechten van de Mens, UNICEF, de Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde, het Rode Kruis, UNHCR en de Werkgroep Kind in AZC (o.a. Save the Children en Defence for Children).¹⁹

De Inspecties van Justitie en Veiligheid en van Gezondheidszorg en Jeugd concludeerden voorts dat de leefbaarheid in de COA-locaties momenteel onder de maat is en dat de rechten van en de veiligheid van kinderen in noodopvanglocaties en Ter Apel niet gewaarborgd worden.²⁰

Conclusie: waarom neemt VluchtelingenWerk juridische stappen?

► In de huidige opvangcrisis worden **internationale normen en plichten** omtrent het opvangen van asielzoekers **geschonden**. Sommige asielzoekers zijn tijdelijk verstoken van opvang en andere asielzoekers verblijven al maandenlang in erbarmelijke omstandigheden op noodopvanglocaties. Voor dit onrechtmatig overheidshandelen zijn de Staat en het COA verantwoordelijk. De Staat is verantwoordelijk voor het naleven van de wettelijke minimumnormen. De opvangcrisis is aan de Staat te **wijten**. Het COA heeft de wettelijke taak om asielzoekers een humane opvangplek te bieden daarom moet ook het COA verantwoordelijk gehouden worden voor de erbarmelijke omstandigheden waarin veel asielzoekers zich nu in bevinden. Dit ondanks dat VluchtelingenWerk in de praktijk ziet dat COA-medewerkers zich met hart en ziel in zetten en het beste proberen te maken van een onmogelijke situatie.

VluchtelingenWerk hoopt dat de Nederlandse rechter een eerdere uitspraak van de Belgische rechter zal volgen. Ook in België zijn er namelijk te weinig opvangplekken beschikbaar, waardoor asielzoekers op straat hebben moeten slapen. De Belgische rechter oordeelde dat de Belgische staat verantwoordelijk is voor de opvang van alle asielzoekers.²¹ Indien er toch nog mensen op straat moeten slapen, moet de staat hoge dwangsommen betalen.

► Een belangrijke reden voor VluchtelingenWerk om naar de rechter te stappen is dat de situatie sinds het begin van de opvangcrisis - 10 maanden geleden - niet fundamenteel veranderd, zelfs verslechterd, en daardoor **uitzichtloos** lijkt te zijn. Er wordt nu

¹⁹ College voor de Rechten van de Mens, 'College roept het kabinet op om minimumverplichtingen voor asielopvang zo snel mogelijk na te komen', 13 juli 2022; UNICEF, 'Vijf organisaties schrijven brandbrief aan Rutte: 'Neem verantwoordelijkheid voor de crisis in de asielopvang'', 26 juli 2022; Werkgroep kind in AZC (Defence for Children, Save the Children Nederland, Stichting de Vrolijkheid, UNICEF Nederland en VluchtelingenWerk Nederland), 'Noodsituatie op Noodlocaties – Quickscan naar de leefomstandigheden van kinderen in de (nood)opvang', 20 juni 2022.

²⁰ Inspectie JenV en Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, 'Signaalbrief Kinderen in de opvang', 16 juni 2022 en Factsheet Noodopvang asielzoekers (Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd).

²¹ Rechtbank in eerste instantie Brussel, 19 januari 2022 (2021/164/C), zie ook De Standaard, 'Belgische Staat en Fedasil veroordeeld voor slechte aanpak opvangcrisis', 21 januari 2022.

voornamelijk gezocht naar extra capaciteit in de vorm van noodopvanglocaties, waardoor de eisen aan de kwaliteit van de noodopvang steeds naar beneden worden bijgesteld.

► Het kabinet toont onvoldoende bestuurlijke daadkracht om op korte en lange termijn de opvangsituatie structureel te verbeteren. Met een rechterlijk vonnis kan de **bestuurlijke impasse** worden doorbroken en hopelijk de oproepen tot het aandragen van nieuwe, reguliere opvanglocaties kracht bijzetten.

De eis: Het realiseren van voldoende humane opvangplekken per 1 oktober

VluchtelingenWerk verzoekt de rechtbank om het volgende:

I. De Staat en/of het COA draagt er uiterlijk op 1 oktober 2022 zorg voor dat iedere asielzoeker en in de opvang verblijvende statushouder beschikt over een opvangvoorziening die voldoet aan de minimumnormen van de Opvangrichtlijn en andere toepasselijke Unie- en internationaalrechtelijke normen.

II. De Staat en/of het COA behandelt alle in Nederland verblijvende asielzoekers c.q. vreemdelingen in gelijke gevallen gelijk en draagt er zorg voor dat zij uiterlijk op 1 oktober van dezelfde voorzieningen gebruik kunnen maken, waaronder moet worden begrepen dat de Staat en/of het COA ervoor dienen te zorgen dat leegstaande opvangplekken en overige voorzieningen voor asielzoekers uit Oekraïne uiterlijk op 1 oktober 2022 – of een termijn die de rechtbank geraden acht – tevens kunnen worden gebruikt door overige asielzoekers;

III. Totdat aan bovenstaande punten is voldaan:

a. mag de Staat en/of het COA geen kwetsbare groepen (conform art. 21 Opvangrichtlijn o.a. zwangere vrouwen, kinderen, getraumatiseerde asielzoekers) plaatsen in (crisis)noodopvang;

b. en zal de Staat en/of het COA iedere asielzoeker medisch screenen alvorens een beslissing te nemen over plaatsing in de (crisis)noodopvang.